

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՔԱՂԱՔԱԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ
ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Վերլուծական տեղեկագիր

ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ԵՎ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԻՆԱՄԻԿԱ.

ՀԱՅ-ԹՈՒՐԻՔԱԿԱՆ
ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

№ 11

Երևան – 2017

YEREVAN STATE UNIVERSITY
CENTER FOR CIVILIZATION AND CULTURAL STUDIES

Analytical Bulletin

Regional and National Security Dynamics:
Armenian-Turkish Relations

№ 11

Yerevan 2017

Support to the Armenia-Turkey
Normalisation Process
European Union Initiative

This publication has been produced with the assistance of the European Union within the framework of the [Support to the Armenia-Turkey Normalisation Process](#) programme. The contents of this publication are the sole responsibility of the authors, and can in no way be taken to reflect the views of the European Union, Eurasia Partnership Foundation or any other Consortium partner in the Programme.

Այս նյութը ստեղծվել է Եվրոպական միության ֆինանսական աջակցությամբ՝ «Աջակցություն Հայաստան-Թուրքիա կարգավորման գործընթացին» ծրագրի շրջանակներում: Նյութի բովանդակության համար պատասխանատու են հեղինակները: Բովանդակությունը կարող է չհամընկնել Եվրոպական միության, Եվրասիա համագործակցություն հիմնադրամի և ծրագրում ընդգրկված մյուս գործընկեր կազմակերպությունների տեսակետների հետ:

Support to the Armenia-Turkey Normalisation Process: Stage Two (ATNP2) is a programme implemented by a Consortium of eight civil society organisations from Armenia and Turkey with the financial assistance of the European Union under the Instrument contributing to Stability and Peace. ATNP2 builds upon the achievements of ATNP1 implemented between 2014-2015.

The overall objective of the programme is to empower and engage civil societies of Turkey and Armenia to contribute to the enhanced regional peace and stability, democratic pluralism and social inclusion across and within their societies. This will be achieved through engaging new actors in economic, cultural, educational, and awareness-raising activities between Armenia and Turkey, and improving information flow, communication exchange and networking between media, expert communities and institutions.

The Consortium partners include Civilitas Foundation (CF), Eurasia Partnership Foundation (EPF), Public Journalism Club (PJC), Regional Studies Center (RSC) from Armenia; and Anadolu Kültür, the Economic Policy Research Foundation of Turkey (TEPAV), Citizens Assembly (CA), and Hrant Dink Foundation from Turkey.

«Աջակցություն Հայաստան-Թուրքիա կարգավորման գործընթացին. 2-րդ փուլ» ծրագիրն իրականացնում է Հայաստանի և Թուրքիայի ութ հասարակական կազմակերպություններից բաղկացած կոնսորցիումը: Ծրագիրն իրականացվում է Եվրոպական միության ֆինանսական աջակցությամբ «Կայունության և խաղաղության ամրապնդման գործիքի» շրջանակներում: Ծրագրի երկրորդ փուլը հիմնված է 2014-2015թթ. իրականացված առաջին փուլի արդյունքների վրա:

Ծրագրի նպատակն է աջակցել Հայաստանի ու Թուրքիայի քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչներին՝ նպաստելու տարածաշրջանային խաղաղության և կայունության հաստատմանը, ինչպես նաև ժողովրդավարական բազմակարծությանը: Այս նպատակին հասնելու համար նախատեսվում է իրականացնել տնտեսական, մշակութային, կրթական և հանրային իրազեկման տարաբնույթ գործողություններ՝ ամրապնդելով հասարակության տարբեր խմբերի միջև տեղեկատվական հոսքերը, հաղորդակցությունը և կապերի հաստատումը:

Կոնսորցիումի անդամներն են. Հայաստանում՝ Միվիլիթաս հիմնադրամը, Եվրասիա համագործակցություն հիմնադրամը, Հանրային լրագրության ակումբը, Տարածաշրջանային հետազոտությունների կենտրոնը, Թուրքիայում՝ Անադոլու Քյուլթյուրը, Թուրքիայի տնտեսական քաղաքականության հետազոտությունների հիմնադրամը (Տեպավ), Հելսինկյան քաղաքացիական ասամբլեան և Հրանտ Դինք հիմնադրամը:

ISSN 1829-4502 Հրատարակվում է ԵՊՀ Քաղաքակրթական և մշակութային հետազոտությունների կենտրոնի գիտական խորհրդի որոշմամբ:

Համարի գլխավոր խմբագիր՝ Դավիթ Հովհաննիսյան

Խմբագրական կազմ՝ Սաթենիկ Մկրտչյան (համարի պատասխանատու), Լենա Գ. Կրիկոբյան, Գևորգ Տեր-Գաբրիելյան, Աննա Գևորգյան, Շուշան Կյուրեղյան, Տաթևիկ Պետրոսյան

Խմբագրական խորհուրդ՝
Դավիթ Հովհաննիսյան

բ.գ.թ., պրոֆեսոր, Արտակարգ
և լիազոր դեսպան (նախագահ)

Արամ Սիմոնյան

պ.գ.դ., պրոֆեսոր,
ՀՀ ԳԱԱ թղթակից-անդամ,

Ռուբեն Սաֆրաստյան

պ.գ.դ., պրոֆեսոր,
ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս

Արման Կիրակոսյան

պ.գ.դ., պրոֆեսոր,
Արտակարգ և լիազոր դեսպան

Ռուբեն Շուգարյան

պ.գ.թ., Ֆլեթչերի իրավունքի և
դիվանագիտության դպրոց,
Թաֆթս համալսարան (ԱՄՆ)

Աննա Օհանյան

քաղ.գ.դ. քաղաքագիտության և
միջազգային հարաբերությունների
պրոֆեսոր, Սթոնհիլ Քոլեջ (ԱՄՆ)

Սերգեյ Մինասյան

քաղ.գ.դ.

Հայկ Քոչարյան

պ.գ.թ., դոցենտ

Volume Editor-in-chief: David Hovhannisyan

Editorial Staff:

Satenik Mkrtchyan (Volume coordinator), Lena D. Krikorian (Language editing), Gevorg Ter-Gabrielyan, Anna Gevorgyan, Shushan Kyureghyan, and Tatevik Petrosyan

Editorial Board:

David Hovhannisyan	Professor and Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Aram Simonyan	Doctor Professor, Corresponding Member of the Academy of Science of Armenia
Ruben Safrastyan	Doctor Professor, Member of Academy of Science of Armenia
Arman Kirakosyan	Doctor Professor and Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Rouben Shougarian	Doctor, Fletcher School of Law and Diplomacy, Tufts University (USA)
Anna Ohanian	PhD in Political Science, Richard B. Finnegan Distinguished Professor of Political Science and International Relations, Stonehill College (USA)
Sergey Minasyan	Doctor of Political Science
Hayk Kocharyan	Doctor of History

The current publication is a collection of papers presented at the international conference titled “Regional and National Security Dynamics: Armenian-Turkish Relations,” which took place on September 29, 2017. It was co-organized by the Center for Civilization and Cultural Studies at Yerevan State University (YSU CCCS), and the Eurasia Partnership Foundation (EPF).

The conference was organized according to the following methodology: the YSU CCCS researchers were assigned to analyze the state security concepts of the U.S., the EU, Russia, China, Iran, Turkey, Azerbaijan, Georgia, and Armenia. This collective analysis was then sent to experts from each country for review. Then, the researchers and diplomats from the same countries were invited to participate in the conference and present their papers on the same issues.

This methodology enabled the participants to understand what official approaches countries with an active role in the region have. It also delivered these actors’ real perspectives formed by the implementation of Armenia’s national priorities and possibilities, their attitudes and understanding of the term “security” according to their interests.

I want to express my special gratitude to the Eurasia Partnership Foundation and to the leadership of Yerevan State University for their constant support in organizing the conference, for their motivation and for their creative ideas, and also my gratitude towards all participants for their invaluable scientific contributions.

David Hovhannisyán
Volume Editor-in-chief

CONTENT

David Hovhannisyan

REGIONAL SECURITY CONCEPTS
IN THE “THREE SEAS SYSTEM”14-17

Tatevik Mkrtchyan, Hayk Kocharyan

REGIONAL SECURITY DYNAMICS: ARMENIA18-36

Ünal Çeviköz

PERSPECTIVES FOR SECURITY AND STABILITY IN
THE SOUTH CAUCASUS: THE ROLE OF
NORMALISATION BETWEEN TURKEY AND ARMENIA37-54

Satenik Mkrtchyan

NATIONAL SECURITY CONCEPTS OF GEORGIA (2005 AND 2011):
REGIONAL, SUB-REGIONAL, AND GLOBAL SETTINGS55-72

Hayk Kocharyan, Sona Sukiasyan

REGIONAL SECURITY DYNAMICS: AZERBAIJAN73-93

Anna Gevorgyan

NATIONAL SECURITY OF THE ISLAMIC
REPUBLIC OF IRAN74-111

Shushan Kyureghyan

REGIONAL SECURITY DYNAMICS:
RUSSIAN FEDERATION112-136

Tatevik Petrosyan

REGIONAL SECURITY DYNAMICS:
PEOPLE’S REPUBLIC OF CHINA137-168

Mikayel Hovhannisyan

EU FOREIGN AND SECURITY POLICY
AND WIDER SOUTH CAUCASUS

169-186

Lena D. Krikorian

NATIONAL SECURITY STRATEGY DYNAMICS: FOREIGN POLICY
PRIORITIES OF THE UNITED STATES OF AMERICA
(Russia, China, Persian Gulf, Caucasus, Turkey, and Iran)

187-216

REVIEWS AND SPEECHES

Vahram Ter-Matevosyan

REVIEW ON ÜNAL ÇEVİKÖZ’S PAPER “PERSPECTIVES
FOR SECURITY AND STABILITY IN THE SOUTH CAUCASUS:
THE ROLE OF NORMALISATION BETWEEN
TURKEY AND ARMENIA”

218-226

Ü. ÇEVİKÖZ’S RESPONDING REMARKS TO
THE REVIEW BY V. TER-MATEVOSYAN

227-228

Mikayel Zolyan

RE-ASSESSING ARMENIA’S SECURITY CHALLENGES:
A RESPONSE TO THE PAPER “REGIONAL SECURITY
DYNAMIC: ARMENIA” BY TATEVIK MKRTCHYAN
AND HAYK KOCHARYAN

229-237

Anna Ohanyan

REVIEW ON LENA D. KRİKORIAN’S PAPER “NATIONAL
SECURITY STRATEGY DYNAMICS: FOREIGN POLICY
PRIORITIES OF THE UNITED STATES OF AMERICA
(Russia, China, Persian Gulf, Caucasus, Turkey, and Iran)”

238-241

Olga Vorkunova

REVIEW ON SHOUSHAN KYUREGHYAN’S PAPER “REGIONAL
SECURITY DYNAMICS: RUSSIAN FEDERATION”

242-244

Iris Kempe

REVIEW ON MIKAYEL HOVHANNISYAN’S PAPER
“EU FOREIGN AND SECURITY POLICY AND WIDER
SOUTH CAUCASUS”245-247

Hamidreza Azizi

REVIEW ON ANNA GEVORGYAN’S PAPER “NATIONAL
SECURITY OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN”248-251

Giorgi Gvalia

REVIEW ON SATENIK MKRTCHYAN’S PAPER “NATIONAL
SECURITY CONCEPTS OF 2005 AND 2011: REGIONAL,
SUB-REGIONAL, AND GLOBAL SETTINGS”252-256

THE TRANSCRIBED SPEECH OF *FERIDE INAN*
AT THE CONFERENCE, SESSION 4257-263

THE TRANSCRIBED SPEECH OF *VALI KOUZEGAR KALEJI*
AT THE CONFERENCE, SESSION 4264-267

THE TRANSCRIBED SPEECH OF *PAATA ZAKAREISHVILI*
AT THE CONFERENCE, SESSION 4268-272

THE TRANSCRIBED SPEECH OF *DANIEL FRIED*
AT THE CONFERENCE, SESSION 5273-277

THE TRANSCRIBED SPEECH OF *ANDREY YUROV*
AT THE CONFERENCE, SESSION 5278-284

CHINA’S FOREIGN POLICY AND RELATIONS
BETWEEN CHINA AND ARMENIA, *LI YONGHUI*285-288

PARTICIPANTS’ BIOGRAPHIES290-302

ABOUT THE CCCS303-304

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Դավիթ Հովհաննիսյան

ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԵՐԸ
«ԵՐԵՔ ԾՈՎԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ».....14-17

Տաթևիկ Մկրտչյան, Հայկ Քոչարյան

ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԻՆԱՄԻԿԱ.
ՀԱՅԱՍՏԱՆ.....18-36

Ունայ Չևիքոզ

ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ. ԹՈՒՐՔԻԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆՈՐՄԱԼԱՑՄԱՆ ԴԵՐԸ.....37-54

Մաթենիկ Մկրտչյան

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ 2005Թ. ԵՎ 2011Թ.
ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԵՐԸ. ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆԱՅԻՆ, ԵՆԹԱՏԱՐԱԾԱ-
ՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ԵՎ ԳԼՈՒԿԱԿԱՐԳՎՈՐՈՒՄՆԵՐ.....55-72

Հայկ Քոչարյան, Սոնա Սուքիասյան

ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ
ԴԻՆԱՄԻԿԱ. ԱԴԻԲԵՉԱՆ.....73-93

Աննա Գևորգյան

ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.....94-111

Շուշան Կյուրեղյան

ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԻՆԱՄԻԿԱ.
ՌՈՒՄԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆՈՒԹՅՈՒՆ.....112-136

Տաթևիկ Ղևորոսյան

ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ
ԴԻՆԱՄԻԿԱ. ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ.....137-168

Միքայել Հովհաննիսյան

ԵՄ ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԸՆԴԱՅՆՎԱԾ

ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍԱԸ.....169-186

Լեւոս Դ. Կրիկոսյան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԻՆԱՄԻԿԱ. ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ (ՌՈՒՄԱՍՍԱՆ, ՉԻՆԱՍՏԱՆ, ՊԱՐՄԻՑ ԾՈՑ, ԿՈՎԿԱՍ, ԹՈՒՐԹԻԱ, ԻՐԱՆ).....187-216

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԵԼՈՒՅԹՆԵՐ

Վահրամ Տեղ-Մաթևոսյան

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒ ՉԵՎԻՔՈՉԻ «ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ. ԹՈՒՐԹԻԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՀԱՐԱՔԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆՈՐՄԱԼԱՑՄԱՆ ԴԵՐԸ» ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՔԵՐՅԱԼ.....218-226

ՈՒՆԱԼ ՉԵՎԻՔՈՉԻ ԱՐՁԱԳԱՆՔԸ Վ.ՏԵՐ-ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆԻ ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅԱՆԸ.....227-228

Միքայել Չոլյան

ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏԵԼՈՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐԸ. ԱՐՁԱԳԱՆՔ Տ. ՄԿՐՏՉՅԱՆԻ ԵՎ Հ.ՔՈՉԱՐՅԱՆԻ «ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱԳՆՈՒԹՅԱՆ ԴԻՆԱՄԻԿԱ. ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆԸ.....229-237

Աննա Օհանյան

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ԼԵՆԱ Դ. ԿՐԻԿՈՐՅԱՆԻ «ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԻՆԱՄԻԿԱ: ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ (ՌՈՒՄԱՍՍԱՆ, ՉԻՆԱՍՏԱՆ, ՊԱՐՄԻՑ ԾՈՑ, ԿՈՎԿԱՍ, ԹՈՒՐԹԻԱ, ԻՐԱՆ)» ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՔԵՐՅԱԼ.....238-241

Օլգա Վարկունյուխ

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ Շ. ԿՅՈՒՐԵՂՅԱՆԻ «ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԴԻՆԱՄԻԿԱ: ՌՈՒՄԱՍՍԱՆԻ ԴԱՇՆՈՒԹՅՈՒՆ» ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՔԵՐՅԱԼ.....242-244

Իրիս Կեմպե

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ «ԵՄ ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԸՆԴԱՅՆՎԱԾ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍԸ»

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ245-247

Համհրդեգու Ազիզի

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ Ա. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆԻ «ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ» ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ

ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ.....248-251

Գիորգի Գվալիս

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ Ս. ՄԿՐՏՉՅԱՆԻ «ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ 2005Թ. ԵՎ 2011Թ. ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԵՐԸ. ՏԱՐԱԾԱՇՐՉԱՆԱՅԻՆ, ԵՆԹԱՏԱՐԱԾԱՇՐՉԱՆԱՅԻՆ ԵՎ ԳԼՈՔԱԼ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ» ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ

ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ.....252-256

Ճերիդե Ինանի ԵԼՈՒՅԹԻ ՍՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.....257-263

ՎԱԼԻ ՔՈՒՉԵԳԱՐ ՔԱԼԵՉԻԻ ԵԼՈՒՅԹԻ ՍՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.....264-267

ՊԱՍՏԱ ՉԱՔԱՐԵԻՇՎԻԼԻԻ ԵԼՈՒՅԹԻ ՍՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.....268-272

ԴԱՆԻԵԼ ՃՐԻԴԻ ԵԼՈՒՅԹԻ ՍՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.....273-277

ԱՆԴՐԵՅ ՅՈՒՐՈՎԻ ԵԼՈՒՅԹԻ ՍՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.....278-284

ԼԻ ՅՈՆԽՈՒԻ, ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԱՅ-ՉԻՆԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.....285-288

ՄԱՍՆԱԿԻՅՆԵՐԻ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.....290-302

ՔՍՀԿ-Ի ՄԱՍԻՆ.....303-304

REVIEWS AND SPEECHES

*Presented during the International Conference "Regional and National Security Dynamics: Armenia-Turkey Relations",
29 September 2017, Yerevan, Armenia*

REVIEW ON MIKAYEL HOVHANNISYAN'S PAPER "EU FOREIGN AND SECURITY POLICY AND WIDER SOUTH CAUCASUS"¹⁰

Iris Kempe

Council of the Baltic Sea States Secretariat, EU

Thank You. Let me start by expressing my gratitude: thank you Gevorg, thank you, Vazgen, for inviting me again. I spent almost 5 years in the South Caucasus, not in an easy period of time. We arrived in Tbilisi, Georgia, at the end of July 2008, and you all probably know what happened in August. Some Russians organized a smooth welcoming party. But it was a wonderful time. Later on, I was elected as a founding Steering Committee member of the EU Eastern Partnership Civil Society Forum, together with Ulad Vialichkas and Katarzyna Pelczyńska-Nałęcz, and we are still in almost daily Skype contact. Currently, I am not working in a government mandate anymore so on the paper be careful, otherwise, I would be in trouble for not being able to say something. I am from Cologne and grew up with the spirit of openness and humor I know I can talk endlessly.

Mikayel: - I forgot to say that you have 10 minutes.

Iris: - Yes, I know. But my priority is, let us have a dialogue, which is missing so far. I am in favor of a dialogue, and I will try to be as sharp and short as possible. So my issue was your brilliant paper, congratulations, which is about relations between the European Union and Russia. That means Armenia as an Eastern Partnership country, in particular, after the Riga summit, after new challenges, and being a member - after the U-turn in 2013-2015 - of the Eurasian Union, and I would disagree. Russia is not behaving OK, again being what it is. At least, since the escalation in Eastern Ukraine, in Crimea, the sanctions of European Union started. It's not a cold war, but it's something very challenging, and Paata Zakareishvili will tell anybody what it means to be in conflict with Russia. For Armenia it is not easy, the Europeans are in a crisis, and Russia is in what we can call a kind of

¹⁰ The text is the transcription of the speech given at the conference.

new post-war situation, so it is not easy to be in relationship with EU and Russia. So I disagree with you, EU foreign policy is not fully developed to a joint foreign ministry and ministry of defense, currently. It would be a very new statement, but that would be for the EU. They are now busy resolving Brexit, and other issues.

Mikayel: - You are in fact disagreeing with me, because there is no involvement bilaterally.

Iris: - My first point: the first challenge is the upcoming EU summit, is not taking place in Tallinn but in Brussels since the Estonian EU presidency is busy making the presidency a necessary success. This will be something new. After Eastern Partnership it is not easy, because the Eastern Partnership countries, Armenia included, are in deep crisis, and these are issues that are not mentioned so far. Russia is using all kind of instruments. They are using territorial, ethnic conflicts to intervene: it's Karabakh, Abkhazia, the South Ossetia and plenty of other territories. Russia is also using public diplomacy, so it's also clear. And plenty of others have an interest in the Eastern countries, Armenia included. And I would be happy if someone will come up with this: What does it mean for Armenia, is it fine for you? Is this the right way? Is Russia behaving democratically? All answered or is there a problem? I see a problem! So, that is not easy, but to expect new solutions from the upcoming Eastern Partnership Summit in Brussels, in November.

Second point is, which is too much a part of your paper, it is tackled but unfortunately, nobody from the Armenian civil society forum is present on the Twenty Deliverables. And I am wondering. You either have to have monitoring, a test from someone from the EU, but he has already left, or even better, your own monitoring, and your friends are not doing it. But someone from Armenia too must start that work. It's a pity that Boghos Boghossian is not present. So, it is a test, your Twenty Deliverables are quite crucial for the European Union to develop the Eastern Partnership further. In both ways: the official deliverables and the shadow evaluation. That is a test for you and other scholars that are doing so.

The next point is Eastern policy. For sure it is a task of the European Union, but it is also a task of the member states. And I am happy, obviously

Sweden is taking over again, because others are not able to do it. Previously it was Poland, Poland starting from '15 is lost, the linkage, lost its Eastern policy. I just attended a meeting with Polish Undersecretary of State Bartosz Cichocki in Berlin; he is trying to develop Eastern policy again, he is in charge of it, but Poland has lost its drivers. Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz published a paper on this. It's a decline of Polish Eastern policy. The same in Germany. They are not allocating public speech. It is no more Eastern policy in this case. After the conflict in Crimea, it doesn't develop further. Maybe Sweden can do it, but so far, I do not see very many new ideas. Maybe after Sweden, after new member states are also prone as, you have mentioned the problem in the Netherlands the referendum has been mentioned, because the majority, due to domestic, problems are against it. But it's an issue for EU member states, in particular in the given situation.

The fourth point is history. You mentioned it, history in general terms and in Armenia in particular, the genocide issue. Fortunately, most EU member states and Germany included have recognized the genocide. And that helps because history has trends. You cannot develop the future even much better, but on the other side it is not easy. If you are getting the recognition of the history in Armenia, you are making Turkey angry. And Turkish relations with the EU and EU member states are not doing well. I also disagree with this; I also disagree with Polish, Germans that say no. I can give plenty of examples of this in both cases. The same is with Turkey. With the Erdogan government, there are many concerns. You have to find a balance. So, on your future agenda it is coming to the conclusion that coming to terms with history will make Turkey unhappy. And finding a new balance between the relations of Russia and the European Union. That was always a challenge. It was a challenge during the EU Eastern Partnership Summits in Prague (2009), Warsaw (2011), and Vilnius (2013) and in Riga (2015) and we must look for the outcome in Brussels, but we must deliver an issue. But Russia is not doing fine, it is going in a different direction, but it is a challenge and Armenia is doing well, there are brilliant people in Armenia, brilliant experts. So, for the better path for the future take a breath, attack some of the challenges, and my idea would be to develop the relationship further and have a discourse about it.